Tin tức thế giới ngày Chủ nhật 24 tháng 10 năm 2021

Võ Thái Hà tổng hợp

Biến không khí thành nhiên liệu máy bay, bước đột phá mới!

Một máy bay chiến đấu F-35A của Mỹ. Minh họa: Wikipedia

Một quy trình hóa học nhằm biến không khí thành nhiên liệu cho máy bay vận hành đã được Không quân Mỹ thực hiện. Đây là bước tiến quan trọng hứa hẹn mang lại bước đột phá trong tương lai.

Hôm 23 Tháng Mười, Văn phòng Năng lượng tác chiến Không quân Mỹ thông báo, công ty năng lượng Twelve hợp tác cùng họ đã có thể sản xuất được nhiên liệu có khả năng sử dụng được cho động cơ phản lực từ cacbon dioxit (CO_2) trong thử nghiệm hồi Tháng Tám. Nhiên liệu này được đặt tên là E-Jet.

Không quân Mỹ tin rằng quy trình hiện tại của Twelve, sử dụng cả nước và năng lượng từ các nguồn tái tạo, có tiềm năng triển khai và mở rộng, cho phép các quân nhân có thể tiếp cận nhiên liệu tổng hợp từ mọi nơi trên thế giới. Người đồng sáng lập Twelve Nicholas Flanders

cho biết, với việc sản xuất năng lượng từ cacbon chuyển đổi, giải pháp họ đang phát triển có thể tác động tới chuỗi cung ứng xăng dầu.

Giải pháp khoa học đằng sau quy trình hóa học chuyển đổi cacbon là không mới. Vào những năm 1920, các nhà khoa học Đức Franz Fischer và Hans Tropsch đã phát minh ra Quá trình tổng hợp Fischer- Tropsch (FT) có khả năng chuyển đổi hỗn hợp cacbon monoxit (CO) và hydro thành hydrocacbon lỏng. Quy trình này đã được cải tiến kể từ đó và vẫn được sử dụng cho đến ngày nay, bao gồm cả việc sản xuất nhiên liệu cho quân đội Mỹ.

Tuy nhiên, hầu hết các nhiên liệu tổng hợp hiện tại (tạo thành từ CO và hydro) đều được sản xuất thông qua việc đốt sinh khối, than đá hoặc khí tự nhiên, đồng nghĩa với việc nó vẫn cần nhiên liệu hóa thạch.

Không quân Mỹ khẳng định công nghệ Twelve đang phát triển loại bỏ nhiên liệu hóa thạch khỏi quy trình, và sản xuất ra khí tổng hợp bằng cách dùng CO2 thu được từ không khí và – chỉ sử dụng nước và năng lượng tái tạo làm đầu vào để biến đổi CO2.

Mỗi năm, không quân Mỹ chi hàng tỷ đôla để mua nhiên liệu máy bay vận hành, phục vụ các đội tiêm kích, phi cơ ném bom, máy bay tiếp dầu. Trong ngân sách dự toán cho năm tài chính 2022, không quân Mỹ ước tính cần $8.2 tỷ ngân sách chỉ riêng cho nhiên liệu.

Giờ đây, lực lượng này tuyên bố đã đạt được một bước tiến quan trọng nhằm biến không khí thành nhiên liệu cho máy bay, bước đột phá có thể giúp giảm bớt gánh nặng hậu cần và tác động tới môi trường.

(Theo The Drive)

Tình báo Mỹ cảnh báo Trung Quốc có thể thống trị các công nghệ tiên tiến

AP

Các quan chức Mỹ ngày thứ Sáu đưa ra những cảnh báo mới về tham vọng của Trung Quốc trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo và một loạt công nghệ tiên tiến mà cuối cùng có thể mang đến cho Bắc Kinh lợi thế quân sự mang tính quyết định và có thể là sự thống trị trong lĩnh vực chăm sóc y tế và các lĩnh vực thiết yếu khác ở Mỹ.

Các cảnh báo bao gồm một nỗ lực mới để thông báo cho giám đốc điều hành các doanh nghiệp, học giả và các quan chức chính quyền cấp địa phương và cấp bang về những rủi ro khi chấp nhận đầu tư hoặc chuyên môn của Trung Quốc trong các ngành then chốt, các quan chức tại Trung tâm Phản gián và An ninh Quốc gia cho biết. Dù trung tâm không định bảo các quan chức từ chối đầu tư của Trung Quốc, họ sẽ khuyến khích các nỗ lực kiểm soát sở hữu trí tuệ và thực hiện các biện pháp an ninh.

Các cơ quan an ninh quốc gia dưới thời chính quyền của Tổng thống Joe Biden đang công khai quyết liệt kháng cự Trung Quốc, nước mà một số quan chức gọi là mối đe dọa chiến lược lớn nhất đối với Mỹ. Chính quyền Biden đồng thời tìm cách xoa dịu một số căng thẳng với Bắc Kinh có từ thời chính quyền Trump và tìm kiếm điểm chung về thương mại và biến đổi khí hậu.

Bắc Kinh đã nhiều lần cáo buộc Washington gieo rắc sợ hãi về ý định của mình và đả kích tình báo Mỹ về những đánh giá của họ về Trung Quốc, bao gồm cáo buộc rằng các nhà lãnh đạo Trung Quốc đã ém nhẹm thông tin hệ trọng về đại dịch virus corona.

Dưới thời Chủ tịch Tập Cận Bình, chính phủ Trung Quốc đã đề ra mục tiêu tạo nên các công nghệ sinh lời trong lĩnh vực robot và các lĩnh vực khác trong kế hoạch được gọi là "Làm tại Trung Quốc 2025." Bộ Tư pháp Mỹ trong những năm gần đây đã đưa ra một số cáo trạng cáo buộc hành vi đánh cắp thông tin nhạy cảm của Mỹ thay mặt cho Trung Quốc, bao gồm nghiên cứu vaccine và công nghệ xe tự hành.

Quyền giám đốc trung tâm phản gián, Michael Orlando, nói với các phóng viên trong một cuộc họp báo hiếm hoi ngày thứ Năm rằng Mỹ "không thể để thua thiệt" Trung Quốc trong một số lĩnh vực chính: trí tuệ nhân tạo, các hệ thống tự trị, máy tính lượng tử, chất bán dẫn và công nghệ sinh học.

Ông Orlando lưu ý rằng các doanh nghiệp và học giả Trung Quốc chịu sự kiểm soát của Đảng Cộng sản Trung Quốc và bị bắt phải phục vụ lợi ích của đảng.

“Mặc dù chúng tôi đã nói điều này từ năm này qua năm khác, mọi người vẫn chưa nhập tâm,” ông nói.

Ông Orlando từ chối cho biết liệu Mỹ có nên ban hành các hạn chế nghiêm ngặt hơn hay cấm hoàn toàn đầu tư của Trung Quốc trong một số lĩnh vực nhất định hay không, nói rằng vai trò của ông không phải là đề xuất chính sách.

Nhưng trung tâm phản gián tổ chức các buổi báo cáo thường xuyên cho lĩnh vực tư và giới học thuật dù công nhận rằng các ngành và các trường đại học có thể vẫn muốn tìm kiếm sinh viên, chuyên gia và nhà đầu tư từ Trung Quốc, ông Orlando nói. Ông không nêu tên các công ty mà trung tâm đã gặp.

Edward You, viên chức đặc trách các công nghệ mới nổi và gây gián đoạn của trung tâm phản gián, lưu ý đầu tư của các công ty Trung Quốc vào công nghệ sinh học và dược phẩm của Mỹ và Châu Âu.

WuXi Biologics kể từ năm 2019 đã xây dựng một cơ sở sản xuất vaccine ở Ireland, công bố kế hoạch mở một cơ sở sản xuất ở bang Massachusetts của Mỹ và mua lại một nhà máy

Bayer ở Đức. Các quan chức không tiết lộ bất kì thông tin nào liên kết những thương vụ đó với ảnh hưởng của Bắc Kinh nhưng cho biết chúng là một phần của một mô thức hoạt động rộng lớn hơn của các công ty y khoa Trung Quốc.

Các công ty Trung Quốc cũng đề nghị cung cấp các bộ xét nghiệm COVID-19 và xét nghiệm di truyền ở Mỹ, đáp ứng các tiêu chuẩn về quyền riêng tư của liên bang và các quy định khác, ông You nói. Nhưng dữ liệu được thu thập bởi các công ty có liên hệ với Trung Quốc cuối cùng có thể rơi vào tay Bắc Kinh, theo lời ông You.

Trung Quốc có sự tiếp cận lớn nhất đối với dữ liệu y tế so với bất cứ quốc gia nào, ông You nói. Với việc thu thập dữ liệu và những tiến bộ trong công nghệ, một ngày nào đó Bắc Kinh có thể chiếm ưu thế trong lĩnh vực chăm sóc y tế và khiến Mỹ hoàn toàn phụ thuộc vào Trung Quốc, ông nói.

Tàu chiến Nga, Trung Quốc tuần tra chung lần đầu tiên ở Thái Bình Dương

Reuters

Một nhóm tàu hải quân của Nga và Trung Quốc tuần tra chung trong vùng biển phía tây Thái Bình Dương, trong những hình ảnh trích xuất từ video đăng ngày 23 tháng 10, 2021.

Các tàu chiến của Nga và Trung Quốc đã tổ chức cuộc tuần tra chung đầu tiên ở phần phía Tây của Thái Bình Dương vào ngày 17-23 tháng 10, bộ quốc phòng Nga nói trong một phát biểu ngày thứ Bảy.

Moscow và Bắc Kinh, hai nước đã tổ chức các cuộc tập trận hợp tác hải quân ở Biển Nhật Bản hồi đầu tháng 10, đã vun đắp mối quan hệ quân sự và ngoại giao thân thiết hơn trong những năm gần đây vào thời điểm quan hệ của họ với phương Tây xấu đi.

Các cuộc diễn tập hải quân được theo dõi sát bởi Nhật Bản, nước hồi đầu tuần này cho biết một nhóm 10 tàu của Trung Quốc và Nga đã đi qua eo biển Tsugaru ngăn cách đảo chính của Nhật Bản và đảo Hokkaido ở phía bắc nước này.

"Nhóm tàu lần đầu tiên đi qua eo biển Tsugaru trong khuôn khổ cuộc tuần tra," bộ quốc phòng Nga nói trong phát biểu. Eo biển này được coi là vùng biển quốc tế.

"Nhiệm vụ của các cuộc tuần tra là giương quốc kì của Nga và Trung Quốc, duy trì hòa bình và ổn định ở khu vực Châu Á-Thái Bình Dương, và giám hộ các đối tượng hoạt động kinh tế hàng hải của hai nước."

Vì Brexit, Anh và Pháp, từ « anh em » trở thành « thù địch »

Ảnh châm biếm minh họa mối quan hệ ngày càng xấu giữa Anh và Pháp. © Ảnh chụp màn hình một bài viết trên báo Courrier International.

Căng thẳng xung quanh eo biển Đài Loan làm lu mờ một cuộc khủng hoảng khác, không kém phần gay gắt giữa đôi bờ biển Manche. Từ đầu tháng 9/2021, quan hệ Paris- Luân Đôn bỗng trở nên lạnh giá. Đôi bên ầm ĩ cãi vã, không ngớt lời nhạo báng và có những đòn đấm sau lưng, gây tổn hại cho Đồng thuận Thân hữu có từ năm 1904. Trang nhất Courrier International chạy tít lớn : « Pháp và Anh, những người anh em thù địch ».

« Always Blame the French »

Cơm chẳng lành, canh chẳng ngọt, mối quan hệ giữa Pháp và Anh giờ « đang trong cơn bão táp ». Tuần san L'Express cho biết từ tháng Chín tới nay, Anh và Pháp to tiếng cãi vã trong nhiều vấn đề. Đầu tháng Chín, Luân Đôn cáo buộc Paris không làm tròn trách nhiệm để di dân băng biển Manche. Trung tuần tháng Chín, đến lượt Pháp nổi dóa, chỉ trích Anh « thọc gậy bánh xe », khi làm trung gian cho Mỹ, để đánh cắp « hợp đồng tầu ngầm thế kỷ » giữa Pháp và Úc.

Đôi bên còn tranh cãi gay gắt trong việc áp dụng thỏa thuận Brexit : Bất kể đó là hồ sơ Bắc Ailen, liên quan đến Quy định về biên giới giữa Bắc Ailen và Cộng hòa Ailen hậu Brexit hay việc cấp quota đánh bắt cá trong vùng lãnh hải của Anh…

Sau kể tội là những lời dọa dẫm. Ở bên kia biển Manche, chính phủ thủ tướng Boris Johnson dọa cắt kinh phí hỗ trợ Paris chống di dân. Ở bên này, Paris tuyên bố nếu Luân Đôn không cấp thêm nhiều giấy phép đánh bắt cá cho ngư dân Châu Âu, Pháp sẽ ngưng cung cấp một phần điện năng cho nước Anh.

Sau 5 năm mặc cả và đối mặt với thái độ quay ngoắc của Anh, Paris nói giờ không tin vào lời của Luân Đôn nữa. Còn nước Anh ví Pháp như là một viên cảnh sát tồi trong các cuộc thương lượng với Liên Hiệp Châu Âu.

Giáo sư Luật Châu Âu, bà Catherine Sarah Barnard, trường đại học Cambridge cho rằng « mọi sự huyên náo, những cuộc cãi cọ ầm ĩ này với châu Âu và Pháp là nhằm đánh lạc

hướng những vấn đề thường nhật : khan hiếm xăng dầu tại nhiều vùng, khan hiếm lao động triền miên, lạm phát phi mã, thiếu hàng hóa, giá năng lượng tăng vọt… »

Đây là hệ quả của việc chọn « Brexit hard » năm 2020, thủ tướng Boris Johnson đã chọn đóng cửa triệt để các đường biên giới. Kết quả là nước Anh thiếu nhân công nước ngoài, nhất là 100 ngàn tài xế xe tải và chuỗi cung ứng bị phá vỡ. Và cũng như bao lần từ thời Trung Cổ, người Anh đều có cùng một kiểu trả lời : « Always Blame the French » (Đổ hết lên đầu người Pháp), như lời mỉa mai từ một nhà ngoại giao Pháp.

Tóm lại, « một làn gió mùa thu đang xen vào mối quan hệ Anh – Pháp ». Bằng chứng là tân đại sứ Anh tại Pháp, bà Menna Rawlings, 54 tuổi, đến Paris từ đầu tháng Chín nhưng cho đến giờ vẫn chưa được điện Elysée mời đến dùng trà để có thể trình ủy nhiệm thư !

Việt Nam : Cuộc đua tìm kiếm nguồn lao động bị biến mất

Tại Việt Nam, hàng triệu người bị mất việc làm, trong khi đó, các nhà xưởng lại không tài nào tuyển dụng đủ nhân công để đáp ứng các đơn hàng nước ngoài, đang chuẩn bị cho mùa lễ Noel cuối năm. Nghịch lý này được tuần san Courrier International tường thuật lại từ một ghi nhận trên báo mạng Nikkei Asia.

Từ Samsung cho đến Adidas, lao động thiếu nghiêm trọng tại nhiều xí nghiệp. Tại tỉnh công nghiệp Bình Dương, các nhà cung cấp chỉ « đáp ứng được có một nửa nhu cầu tuyển dụng lao động theo như thông tin từ Navigos, hãng cung cấp lao động lớn nhất Việt Nam ».

Nguyên nhân là do cách xử lý dịch bệnh quá nghiêm ngặt. Lao động di dân bị kiệt quệ sau nhiều tháng phong tỏa mà không có nguồn thu nhập, hay bị bắt buộc phải ngủ tại nhà xưởng trong những điều kiện khó khăn. Kết quả là một cuộc di tản lớn đã diễn ra, ngay khi « những rào chắn và hàng kẽm gai được dỡ bỏ trên các nẻo đường » vào ngày 01/10/2021, « hàng chục ngàn di dân đã hối hả trở về quê ».

Để « chiêu dụ » công nhân trở lại làm việc, nhiều xưởng gia công lắp ráp cho các thương hiệu lớn đã có những đề xuất « điên rồ » như trả thêm một tháng lương, mở cơ sở trông trẻ

và tạo thêm chỗ ở nhằm xóa tan cảm giá do dự. Chính phủ Việt Nam trên các mạng xã hội kêu gọi người lao động trở lại làm việc. Chính quyền địa phương thì có những đề xuất chưa từng có, cung cấp phương tiện giao thông như xe buýt, tầu lửa hay máy bay tạo điều kiện cho công nhân quay trở lại các khu công nghiệp.

Nikkei Asia lưu ý, lương công nhân đã tăng thêm từ 15-20%. Điều này có thể dẫn đến tình trạng lạm phát ở Việt Nam và lan sang các thị trường chính khác như Mỹ và châu Âu.

Nguồn gốc Covid-19 : Chìa khóa trong tay Trung Quốc

Covid-19 vẫn tiếp tục làm đảo lộn cuộc sống, các hoạt động kinh tế - xã hội của nhân loại, con số nạn nhân vẫn tăng lên bất chấp các chiến dịch tiêm ngừa ồ ạt và tốn kém. Nhưng con virus Sars-Cov-2, nguồn gốc đại dịch Covid-19 từ đâu mà có ? Từ một con vật trung gian hay từ một phòng thí nghiệm ? Câu hỏi này vẫn luôn ám ảnh nhiều nhà khoa học.

Nhưng với ông Jamie Metzl, nhà vi trùng học, khi trả lời tuần báo L'Obs cho rằng để biết được nguồn gốc Covid-19, « khoa học không thôi vẫn chưa đủ, mà còn phải hiểu cả Trung Quốc » nữa. Là thành viên của nhóm Drastic, quy tụ nhiều nhà khoa học và các nhà điều tra độc lập, nhà khoa học người Mỹ này giải thích vì sao ông thiên nhiều về giả thiết Sars-Cov-2 thoát ra từ phòng thí nghiệm của Viện Vi trùng học Vũ Hán (IVW).

Mối nghi ngờ này bắt nguồn từ đơn xin tài trợ của IVW năm 2018, do chính bà Thạch Chính Lệ (Shi Zhengli) – còn có biệt danh « Batwoman » – đặt bút ký. Trong thư gởi đến Darpa, một cơ quan trực thuộc bộ Quốc Phòng Mỹ, Viện Vi trùng học Vũ Hán xin một khoản tài trợ 14 triệu đô la để tiến hành các cuộc thử nghiệm biến đổi gien, cụ thể là ở loài virus corona.

Mục tiêu của dự án là cài ARN của virus corona vào hai « điểm » đặc biệt, làm tăng khả năng nhiễm bệnh vào các tế bào người. Một thí nghiệm đầy rủi ro đến mức Darpa đã bác hồ sơ. Nhưng hơn một năm rưỡi sau, chính tại thành phố nơi tọa lạc IVW, mà dịch bệnh đã bùng phát.

Loại virus mới được phát hiện khác với những gì giới khoa học biết được đến lúc này, và như một sự trùng hợp, chúng cũng mang những ARN chính xác tại hai « điểm » được đề cập đến trong hồ sơ Defuse, tức đơn xin tài trợ của IVW. Virus Sars-Cov-2 giống « như in » với con virus do IVW đề nghị tạo ra bằng kỹ thuật biến đổi gien.

Với ông Jamie Metzl, câu hỏi « liệu phòng thí nghiệm Vũ Hán có thật sự thực hiện dự án đó hay không » sẽ không bao giờ có lời đáp do thiếu sự minh bạch hoàn toàn từ IVW và Trung Quốc nói chung. Nhà nghiên cứu Mỹ, Jamie Metzl còn tin rằng Trung Quốc trên thực tế không cần tiền từ Mỹ để tiến hành dự án. Điều mà các phòng thí nghiệm Trung Quốc nhắm đến là cùng với những đề nghị tài trợ, chính là sự hợp tác khoa học với Mỹ và chuyển giao kiến thức, hiểu biết đi kèm theo.

Cũng theo nhà khoa học này, thì ngay từ những ngày đầu của dịch bệnh, « Trung Quốc đã làm mọi cách để dập tắt vụ việc » : Từ buộc im lặng những người gióng chuông báo động, « tẩy sạch » các trang mạng xã hội, hủy những bệnh phẩm đầu tiên và nhất là tuyệt đối nghiêm cấm các nhà khoa học Trung Quốc lên tiếng.

Trong chiến dịch này, còn có sự tiếp tay của nhiều nhà khoa học phương Tây, như Peter Daszak – nhà nghiên cứu người Mỹ chấp bút ký đơn xin tài trợ chung với Thạch Chính Lệ. Ông cũng chính là người đã được Bắc Kinh chọn để dẫn đầu đoàn điều tra của Tổ chức Y tế Thế giới.

Thổ Nhĩ Kỳ : Tổng thống Erdogan đơn độc

L’Express tiếp tục đưa độc giả đến Thổ Nhĩ Kỳ. Tờ báo ghi nhận tổng thống Recep Tayyip Erdogan, suy yếu và quá hung hăng, bị Hoa Kỳ đối xử trịch thượng và Nga thì khinh thường, nay « đơn độc hơn bao giờ hết trên trường quốc tế ».

Tổng thống Thổ đang trả giá cho thái độ quay ngoắc và những hành động, phát biểu ầm ĩ. L’Express nhắc lại hai sự kiện đáng chú ý trong tháng Chín để giải thích. Đặt chân đến New York ngày 19/09/2021, nhưng tổng thống Thổ được chủ nhân Nhà Trắng tiếp đón lạnh nhạt,

không có thảm đỏ như mong đợi của ông Erdogan. Thậm chí, ông cũng không được quyền hưởng một buổi chụp ảnh với tổng thống Mỹ.

Paul Levin, giám đốc trung tâm nghiên cứu về Thổ Nhĩ Kỳ, đại học Stockholm, Thụy Điển lưu ý, ngay khi đắc cử, nguyên thủ Mỹ đã có một thông điệp rõ ràng cho Thổ Nhĩ Kỳ : « Khi ông ấy đợi đến ba tháng mới nhấc máy điện thoại cho Ankara và chỉ để thông báo dự định chính thức công nhận vụ thảm sát người Armenia, ông ấy đã tỏ rõ với Thổ Nhĩ Kỳ rằng họ không còn tầm quan trọng đến như thế đối với Mỹ ».

Mười ngày sau, 29/09, tổng thống Erdogan đến Sotchi gặp đồng nhiệm Nga Vladimir Putin. Sau ba giờ hội đàm trực diện, đôi bên không có một cuộc họp báo chung, cũng không có một thông báo chung nào. Recep Tayyip Erdogan ra về với đôi bàn tay trắng.

Kerem Oktem, giáo sư về quan hệ quốc tế trường đại học Ca Foscari tại Venise phân tích : « Cuộc gặp này cho thấy là ông Putin không đánh giá cao đồng nhiệm Thổ, ông ấy cho rằng mối quan hệ giữa hai nước không xứng ở tầm cỡ Nhà nước với Nhà nước. Điện Kremlin biết cách xử lý một cách hoàn hảo kiểu dàn cảnh : Erdogan muốn chứng tỏ là Thổ Nhĩ Kỳ được Nga tôn trọng, nhưng Putin đã không mang lại cho ông ấy sự thỏa mãn này ».